

*KARMA ETNİK GRUPLARDAN OLUŞAN OKUL
- ETNİK GRUPLARIN ARASINDAKİ İLETİŞİM VE
İSBİRLİĞİN ÖĞRENİLME VE GELİŞME ÇALIŞMA DERSİ*

VATANDAŞ EĞİTİMİ İÇİN MAKEDON MERKEZİ (VEMM)

***KARMA ETNİK GRUPLARDAN OLUŞAN OKUL -
ETNİK GRUPLARIN ARASINDAKİ İLETİŞİM VE İŞBİRLİĞİN
ÖĞRENİLME VE GELİŞME ÇALIŞMA DERSİ***

Üsküp, 2006

KARMA ETNİK GRUPLARDAN OLUŞAN OKUL - ETNİK GRUPLARIN ARASINDAKİ İLETİŞİM VE İŞBİRLİĞİN ÖĞRENİLME VE GELİŞME ÇALIŞMA DERSİ

Sorumlu yazar ve mesleki danışman:
Slobodanka Ristevska

Yayınlayan:
Vatandaş Eğitimi için Makedon Merkezi (VEMM)

Broşürün basımı için maddi destek veren:
Katolik Yardımlaşma Hizmetleri (CRS)

GİRİŞ

Bu broşür, „Karma Okullarda Farklı Etnik Grupların Okudukları ve Öğrenciler Arasında **Komunikasyon ile İşbirlik**” projesinden elde edilen neticedir. Bu projeyi VEMM, KYH'nin (Katolik Yardımlaşma Hizmetlerin) maddi desteğiyle ve karma etnik gruplardan (%37 Makedon, %36 Arnavut, %21 Türk, %6 Bosnalı) öğrencilerin okuduğu okulların yaptıkları işbirliğiyle gerçekleşti. Şu okullar kendi katkılarını sundular: „Rayko Jinzifov” – Üsküp ilkokulu, „Aliya Avdovik” – Üsküp yöresi Batrinçi köyü ilkokulu, „Marşal Tito” – Ustrumca ilkokulu ve „Goçe Delçev” – Vasilova yöresi Angelçi köyü ilkokulu.

Amaçlı grubun

Proje etkinliklerini gerçekleştiren amaçlı grubun sayısı, 9 sınıftan 206 öğrenciydi. İki IV. yıl, ve üç karma sınıf hazırlık yılından IV. yıla kadar, iki VII. sınıf ve iki VII. ve VIII. karma sınıflardan öğrenciler projeye katıldılar.

Proje, 2005 yılının Ekim ayından 2006 yılının Eylül ayına kadar gerçekleşti.

Genel amacı

Projenin genel amacı, Makedonya’da etnik birlikleri arasında hoşgörü ve komunikasyonun gelişmesini desteklemek için, ilkokullarda karma etnik gruplardan oluşan öğrenciler arasında komunikasyon ve işbirliğin iyileşmesiydi (gelişmesi.)

Özel amaçlar şunlardır:

- farklı etnik gruplara mensup olan öğrenciler arasında çatışmanın azalması;
- multietnik komunikasyon, işbirlik ve hoşgörünün kuvvetlenmesi (daha sıkı olması) için gerçekleşen etkinliklerle içerikler esnasında interaktif tekniklerin kullanılması.

Proje etkinlikleri içerisinde, yukarıda söz edilen okullardan 16 öğretmen için eğitim de düzenlendi. Eğitimden sonra, ekip olarak, öğretmenler kendi öğrencileriyle birlikte etnik gruplar arasındaki komunikasyon ve işbirliğin gelişmesi için ve eğitimde sergilenen etkinlikleri, aynı öyle verilen Etkinlikler listesinde yer alan etkinlikleri gerçekleştirdiler.

Öğretmenlerin teşviği üzere, angajeliği ve tecrübesi vasıtasıyla, planlaştırılmış etkinlikler başarılı olarak gerçekleştirildi.

Okul ekiplerin sundukları izahatlara göre, şu sonucu getirebiliriz: *proje kendi amacına varıldı, yani dil, din ve kültürel engellerin aşılması ve mekanizmaların kurulmasıyla, farklı etnik gruplardan oluşan öğrenciler arasında yakınlaşma olageldi.* Projenin amacı, bütünlükle gerçekleşti. Projede yer alan okul ekiplerin üyeleri ve ebeveynlerin izahatları:

- “Farklı etnik birliklere mensup olan öğrencilerin (Makedon, Arnavut, Türk, Bosnalı, Rom, Ulah) aralarındaki dostluk gelişti, aralarındaki ilişkiler daha yüksek bir seviyeye ulaştı, bu olumlu etki aynı zamanda proje içerisinde yer almayan öğrencilere de etki yaparak kişisel olarak projeye katılmayı teşvik etti”.
- “Proje aracılığıyla öğrenciler arasında başarılı bir iletişim kuruldu. Böylelikle farklı din inancı ve millî mensubiyet, başarılı ve kolay iletişime engel olmuyor”.
- “Bu öğretim dışı etkinlikler, olumlu hava içerisinde, aralarında işbirlik yapmakla gerçekleşti. Böylece öğrenciler, farklı etnik grubuna mensup olan arkadaşlarından daha fazla bilgi edinmesi sağlandı.”
- “Okul ekipleri, kendileri etnik gruplar arası birbirlerini daha yakından tanımak için uygun metotları seçtiler. Projeye katılımcıların hepsi (öğrenciler, öğretmenler, okul idaresi, ebeveynler ve okul müdürü) istek, sorumlulukla çalışıyorlardı.”

Yedinci sınıf bir öğrencinin velisi şunu söyledi:

- “Okulda gerçekleşen ders çalışmalarına katılan benim çocuğum, olumlu intibalarla eve döndüğü için ben çok memnunum. Çocuğumun okulunda bütün öğrenciler belirli noktalarda aynı özelliklere sahip oldukları, kimi noktalarda farklı oldukları ve böylece çocuğumda belirli engellerin yok olması sonucunu getiren çocuğumdan ben gurur duymaktayım”.

ETNİK BİRLİKLER ARASI HOŞGÖRÜNÜN DAHA İYİ KAVRANMASI İÇİN BİLİNMESİ GEREKEN KAVRAMLAR

„Hiçbir zaman ve dünyanın hiçbir yerinde aynı düşünen iki kişi yoktur, iki aynı tohum ve aynı kil yoktur. Farklılık en umumi (üniversal) bir kalitedir.

Montagne, Fransız filozofu

Etnik birlikler arası hoşgörü:

diğer kişilerin haklarını saygılamak demektir. İnsanlar eşit haklara sahiptirler, fakat aynı özellikleri yoktur. Onlar, cinsiyet, yaş seviyesi, milli mensubiyet, dil, din, kültür açısından birbirlerinden farklıdırlar. İnsanlar arası barış, adalet ve sosyal ilerleme sağlanması için, aralarındaki farklılığın; farklı kültüre saygı gösterilmesi gerekir. İşte aralarındaki bu saygı gösterilmesine etnik birlikler arası hoşgörü denir.

Kültür

Farklı toplum, toplum grubuna mensup olanların aralarındaki farklı hayat yaşam usulüdür. Kültür kavramı, içerisine şunları kapsar:

- **Değerlerin sistemi** (insan davranışın, tutum yaradılışı, ilişki ve alışkanlıkların yönlendirilmesidir);
- **Örgütlenme, gerçekleşme ve insani yetenek ve faaliyetlerin neticesi** (nesnelere, duygular, bilgi, yetenek ve davranış);
- **Sembollerin sistemi** (dil, jest, davranış modelleri, efsaneler, düşünceler ve manevi değeri olan nesnelere);
- **Toplu memori** (aktarılmış ve geliştirilmiş bilgi, beceri ve tecrübelerin tarihi gelişimi);
- **Kaideler- kurallar** yardımıyla değerler gerçekleşmektedir, aynı zamanda toplumu ilgilendiren noktalar savunulmaktadır (insanların nerede ve nasıl davranması gerektiğini belirtirler);

Kültür, kültürel hüviyetin yaradılması için yardımcı olur.

Kültürel hüviyet

bir kültüre mensup olma duygusudur. Aynı zamanda bireyin özel ve tekrarlanmayan özellikleri demektir. Kùltürler ne kadar fazla birbirlerine benzerse, o kadar bu kùltürlerin temsilcileri aralarında daha kolay işbirlik ve anlayış sağlanabilirler. Aynı öyle kùltürler arasındaki temel değerlerde ve farklı gelişme seviyesinde ne kadar fazla farklılıklar varsa, o kadar aralarındaki işbirlikte zorluklar görülür.

Multikültürlü toplumlar

farklı etnik ve farklı dinsel gruplardan kaynaklanan, farklı kùltürlerden oluşan toplumlardır. Göçlerin nedeniyle, bugün küçük bir coğrafi bölge içerisinde farklı kùltürler kendi yaşamını sürdürürler. Monokültürlü olan devletler bugün çok seyrek. Eskiden monokültürlü olan birçok devletler, zamanla multikültürlü devletlere dönüşmüşlerdir.

Multikültüralizm

sözcüğünün anlamı, bir toplumun içerisinde olan aynı öyle genelde dünyada da bulunan kùltürler arasında hoşgörü, işbirlik ve değişim demektir.

Etnosentrizm

kendi (tek) kùltürün değerlerini yüceltmek demektir. Böyle yüceltmelerle diğer kùltürleri küçümsetmesi demektir, kişisel kùltürel hüviyetin korunması için yüceltmeler yapılmaktadır.

Kültürel relativizm

terimi altında kùltürler arası eşitlik düşünülür, yani bütün kùltürler eşit olarak değerlidir ve hiçbir kùltürün kişisel kriterlerine göre diğer bir kùltürü değerlendirme hakkı yoktur.

Kùltür üniverzallığı

(umumiyetliği) kavramıyla her kùltür için ortaklaşa elemanlar adlandırılır. Şu elemanlar söz konusu oluyor: aile ilişkileri, nesiller ayırımı, temizlik alışkanlıklarının öğrenilmesi, inançlar, danslar (oyunlar), ortaklaşa çalışma, eğitim, toplumsal örgütlenme, zamanın ölçülmesi, alışkanlıklar, besimde kurallar, kişisel haklar ve benzeri. Kùltürel üniverzallıklar, kùltürler arası anlayışın sağlanması için uygun şartlar yaratır.

FARKLI ETNİK GRUPLARLA KARMA OKUL, ETNİK GRUPLARI ARASI KOMUNİKASYON VE İŞBİRLİĞİN ÖĞRENİLMESİ İÇİN ÇALIŞMA DERSİDİR

Okulda öğrenim-eğitim çalışmaları, hem öğretim hem de öğretim dışı etkinlikleriyle gerçekleşir. Öğretimde öncüllük eğitime, öğretim dışında ise öğrenime verilir. Öğretim içerisinde aynı öyle öğretmenin sınıf dersi de yer almaktadır. Öğretim dersi planlaştırılmış, örgütlenmiş ve amacı olan dersttir ve bu derse kıyasen, sınıf dersi belirli öğrenim amaçların ve içeriklerin gerçekleşmesine izin vermektedir.

Karma Etnik Gruplarından Oluşan Okullarda Öğrenciler Arası Multietnik Komünikasyon ve İşbirlik” projesinde öngörölmüş etkinlik ve içerikler sınıf dersinde (VII. ve VIII sınıfın öğrencileriyle) ve şu alanlar öğretim dışı etkinliklerinde gerçekleşir: serbest öğrenci etkinlikleri, üretim ve diğer yararlı toplumsal çalışmalar, okulun yerel birlikleriyle işbirliği yapmak.

2.1 SINIF DERSİNDE GERÇEKLEŞEN İÇERİKLER

VII. ve VIII. sınıf öğrencileriyle sınıf dersinde okul ekipleri şu içerik ve etkinliklerin gerçekleşmesi için karar aldılar:

HAYATIMDAN BİR GÜN

Çalışma teknikleri: *grup çalışması, metin-metodu ve konuşma yürütülmesi*

15 dakika içerisinde her öğrenci yatağından kalkarak akşamleyin yatağa girmesine kadar hayatından bir gününü tasvir eder. Bu zaman içerisinde gerçekleştirdiği bütün etkinliklerini, kullandığı bütün nesnelere, nesnelere üretim şirketini, markası ve üretildiği devletin adı adlandırmalı.

Ondan sonra sınıftan öğrenciler dört gruba ayrılırlar. Her grubun üyeleri kendi metinlerini okurlar ve bir kağıtta metinde söz ettikleri, kullandıkları nesnelere-ürünlerin *üretimci, markası ve devletin isimlerini kaydederler.*

Her grubun birer temsilcisi kullanılan nesnelere, marka ve üretilen devletin ismini listeden okur.

Bütün dünyadan devlet ve insanların aralarındaki bağlılığı için konuşma yürütülür.

ÖRNEK: HAYATIMDAN BİR GÜN

ABD'den getirmiş ESEN marka saatin çalması beni derin uykudan uyandırdım. Uykulu ve tembel hareketlerle LESNİNA-SLOVENYA eski yatağımdan kalkarak, HIRVATİSTAN LİO örtüsünü üzerimden çektim ve İTALYAN plaklarla yapılmış tuvalete girdim. Daha çocukluğumdan benimsemediğim ve başka sabun hiçbir zaman değiştirmeyeceğim MERİMA-KRUŞEVAÇ çocuk sabunuyla yüzümü yıkadım. Sürgülerimde yakaladığım otuz adet sabun yedek olarak koruyorum, ne biliyorsunuz, belki ithal kesilir. SLOVENYA'DAN AFRODİTA kremiyle yağlandım, dişlerimi LEK-LYUBLYANA'NIN BİODENT macunuyla fırçaladım, saçlarımı taradım ve İNTESA-İTALYA saç kuvvetlendiriciyle yağladım.

TÜRKİYE'DEN DO-RE pijamalarını üstümden soydum, BELE-İŞTİP kostümümü, PEKO-SLOVENYA kundralarımı giydim, MONA-BELGRAD çantamı üzerime alıp RENO KLİO-FRANSA arabasıyla işe gittim.

Orada MEBLO-LYUBLYANA çalışma masasına oturdum ve KALABASAS-KALİFORNİYA yazarlarından DEMOKRASİ ESASLARI metodik kitabını açtım. Yazdığım tükenmez ALMANYA'DANDIR, kahvaltı molasında ARGİRİÇA Manastır özel fırınından bir kifle ve İMB-MLEKARA MANASTIR'DAN bir yoğurt aldım.

Eve dönerken, evde yemek önceden hazırlamamduğumdan dolayı VE-RO'YA girdim ve patates-pire ALMAN markası ve SLOVEN KRANYSKA satın aldım.

MURALES-SLOVENYA masası üzere ZAYAÇAR-SIRBİSTAN çinilerini ve PALOMA peçeteleri kullandım. Bulaşığı PALMOLİVE ile yıkadım – devletini bilmiyorum.

Edve oturdum, LG televizyonu açıp HALMARK kanalında filim seyrettim. Birdenbire içime bir soğukluk girdi, TETEKs-KALKANDELEN'DEN hafif yorganımı aldım. Alman dergisi olan BURDA'YI gözden geçirmeye başladığım zaman, YUNANİSTAN'DA satın aldığım Vivaldi'den kapı zilin sesini duydum.

BELGRAD'TAN LEGENDA müzik grubundan bir CD'yi koyverdim. Kızkardeşim YUNAN - TERA NOVA dükkanında kış eşyaları üzere indirim olduğunu söyledi.

□ KÜLTÜR VE MULTİKÜLTÜR HAKKINDA KONUŞMA

■ Çalışma tekniği: prizma

Prizma tekniğiyle ilgili her öğrenciye iki form verilir. Öğretmen öğrencilere daha anlayışlı anlatmak için dikgözü (grafoskop) kullanabilir veya özel olarak öğrenciler için hazırlanmış formdan yararlanabilir.

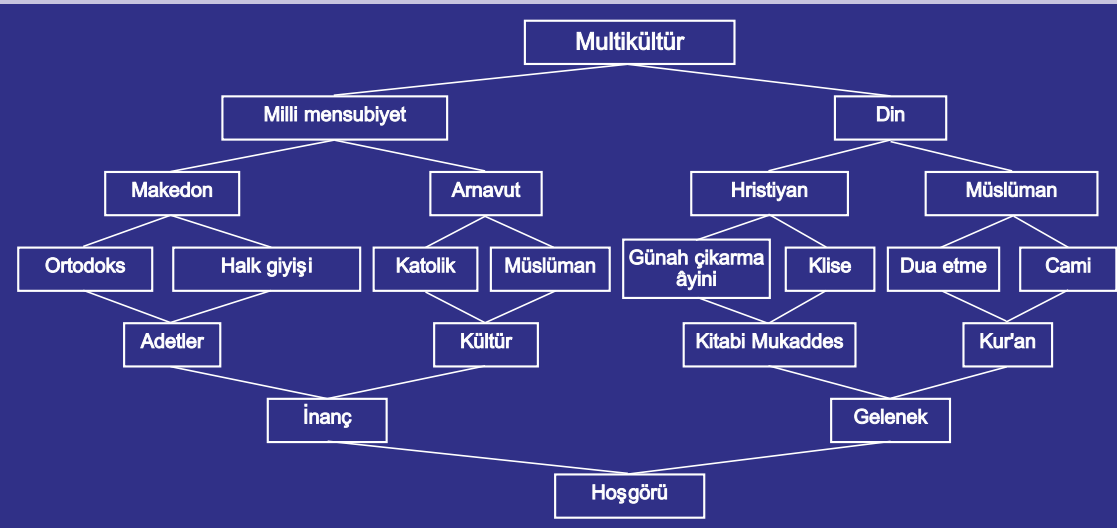
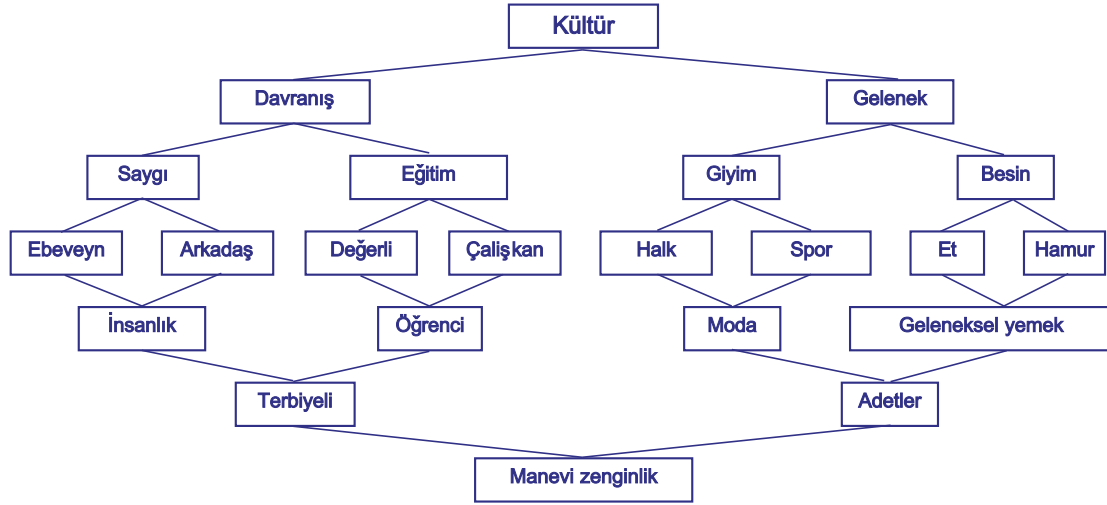
Prizma tekniği asosiyasyona dayanır. Bundan dolayı öğrencilerin konuşacakları üzere ön bilgilerin olmaması gerek. Öğrenciler ilkönce iki dikdörtgen alanlarında **kültür sözcüğünü** işttiklerinde akıllarına geldiği ilk iki sözcüğü yazarlar. Ondan sonra teşebbüs her iki yazılan sözcük için tekrarlama yapılır. Demek ki, her dikdörtgen alanında önceden yazdıkları sözcüğün asosiyasyonu olarak ilerideki alanlarda yeni sözcükler yazarlar. Teşebbüs böylece devam edebilir ve prizma öğrencilerin yaş seviyesine göre ve prizmada kaydettikleri kavramın tanınmasına göre genişleme yapılabilir. Ondan sonra toplama, yani iki sözcüğün birleşimi sıraya gelir. Önceden yazdıkları iki kelimenin birleşmesi, toplanması sıraya gelir. Önceden yazdıkları iki kelimenin

asosiyasyonu olarak aşağıdaki boş yerde bir kelimeyle yazarlar. Bir kelimenin elde edilmesine kadar teşebbüs tekrarlanır. İlk yazılmış sözcük KÜLTÜR ve asosiyasyon neticesiyle iki sözcüğün birleşmesiyle elde edilmiş son sözcük analiz edilir.

İlerideki derste ise multikültür için teşebbüs tekrarlanır.

PRİZMA TEKNİĞİ

NASIL BİR TOPLUMDA YAŞAMAK İSTERSİNİZ: MONOKÜLTÜRLÜ YA DA MULTİKÜLTÜRLÜ?

Çalışma teknikleri: grup çalışması, beyin fırtınası ve tartışma

Sınıfın öğrencileri dört gruba ayrılırlar. İki grup multikültür toplumların olumlu tarafları hakkında düşünüp tartışırlar, diğer iki öğrenci grubu ise olumsuz tarafları için. Gruplar aralarında birbirlerine mani olmaları için belirli bir mesafe uzaklığında oturtulur.

Öğrencilerin çalışmaları esnasında teşvik edilmeleri için “beyin fırtınası” tekniği kullanılır, grubun her üyesi ne daha fazla düşünceler ortaya atmaları gerek ve hepsi bir listede kaydedilir, fakat değerlendirilmezler (olumlu veya olumsuz olup olmadıkları söylenmez).

Ortaya atılan bütün düşüncelerin kaydı yapıldıktan sonra, tartışmaya geçilir. Tartışmada kaydedilmiş düşüncelerin doğruluğu değerlendirilir. Toplu anlaşma üzere diğer bir listeye hangi kaydedilmiş fikirlerin geçirileceği ve bütün grup önünde sergileneceği fikirler için karar getirilir. Her gruptan birer temsilci grubun kararlarını bütün sınıf önünde sergiler.

Öğretmen, grupla birlikte, ortaya atılmış tekliflerin eksiklik ve öncüllüklerini yorumlar, biçimlendirir ve tahdada iki sütun içerisinde biri-öncüllükler; ikinci sütunde-eksiklikler olarak kaydeder.

Her grup için bu teşebbüs yapıldıktan sonra, sınıfın öğrencileriyle aşağıda verdiğimiz sorular üzerine tartışmanın yürütülmesine geçilir:

- *Nasıl bir toplumda daha fazla yaşamak istersiniz, monokültürlü ya da multikültürlü? Neden?*
- *Multikültürlü toplumun eksiklikleri, monokültürlü toplumun öncüllükleri midir?*
- *Multikültürlü toplumun öncüllükleri, monokültürlü toplumun eksiklikleri midir?*
- *Multikültürlü toplumun öncüllükleri hangi şartlar altında ortaya çıkabilir?*

■ **AİLEDE, OKULDA, KOMŞULUKTA, DEVLETİM VE DÜNYADA FARKLILIKLARA KARŞI DAHA BÜYÜK SAYGININ OLMASI İÇİN NASIL KATKIMI SUNABİLİRİM?**

■ ***Çalışma teknikleri: kişisel, grup çalışması, tartışma ve dramatizasyon***

İlkönce, her öğrenci **kişisel, diğerlerinden bağımsız olarak** farklılıklara karşı daha büyük saygı nasıl gösterilmesi gerektiği için iki somut teşebbüs yazması gerekir, grup olarak değil, kişisel görüşüne, düşüncesine göre. Teşebbüsler şu noktalara yönelik olmalıdır:

- ailenin üyeleri,
- arkadaşlar,
- komşuluk,
- devletin vatandaşları, ve
- dünyanın vatandaşları.

Bir teşebbüsle öğrenci aile üyelerine, arkadaş, komşu, devlet ve dünya vatandaşlarına karşı daha yüksek **kişisel saygı göstermesi gerekir.**

İkinci teşebbüsle, diğerlerine karşı saygının yükselmesi için (aile üyeleri, arkadaşlar, komşular, devlet ve dünya vatandaşları) **etki yapması** gerekir.

Ondan sonra öğretmen dört grup kurar ve öğrencilerin yazdıkları konkre teklifler üzere gruplar içerisinde tartışma yürütülür. Grup içerisinde, tekliflerin gerçekleştirilebileceği değerlendirilir ve tekliflerden oluşmuş ile tartışma içerisinde yeni teklifler ortaya atılmışsa onlar da eklenerek toplu bir liste hazırlanılır.

Her grubun birer temsilcisi tekliflerden oluşmuş listeyi sınıf önünde sergiler.

ÜÇ NESLİN KÜLTÜREL ZAMAN YOLCULUĞU

Çalışma teknikleri: grup çalışması, analiz ve karşılaştırma

Aynı sınıftan ve aynı zamanda öğrenciler iki gruba fakat farklı milli mensubiyetine göre ayrılıp onlarla çalışma yürütülür.

Sınıfın öğrencileri dört gruba ayrılarak, tarih içerisinde üç nesil hakkında (öğrencilerin dede ve ninneleri, ebeveynleri ve kendileri için) konuşma yürütülmeleri gerekir. Şu konular üzere konuşmanın yürütülmesi gerektiği öğrencilere söylenmelidir: **yaşam için yer şartlar** (nerede yaşanılmış; ev, daire); **ailedeki üye sayısı**; **besin** (hergünkü beslenmede hangi yemekler hüküm sürer; gün içerisinde ne yemekler yenilmiş; nasıl yenilir); **giyim** (ne gibi eşyalar giyilmiş, moda); **eğitim** (eğitim seviyesi, zanatlar); **serbest zamanın kullanımı** (nasıl, nerede eğlenirlermiş, ne yaparlarmış); **bayramların kutlanması** (hangi bayramlar nasıl, neden kutlanılmış); **dinni yerlerin ziyareti** (ne kadar sık ziyaret edilmiş, hangi sebepten dolayı); **değerler** (hangi değerlere önem verilmiş; zenginlik, söz verme; doğruluk); **ihtiyaçlar** (zaruri, lüks); **idealler** (kendileri ve çocukları için hayatlarında ne elde etmek istiyorlarmış).

Grup üyeleri üç nesil arasında yaşam kültürü üzerine karşılaştırma yaparlar. Her grup bir büyük kağıtın üzerinde yaşam hayatın ayrı ayrı bütün elemanlarını tabelada gösterir.

Gelecek sınıf dersinde, kültürel zaman yolculuğu üzere çalışan iki sınıf beraberce dersi gerçekleştirirler. Derste her etnik gruptan birer öğrenci tabelanın sergilemesi yapar. Tabeladan iki etnik birliğin aynı nesli nasıl yaşadığı karşılaştırılır.

ÜÇ NESLİN KÜLTÜREL ZAMAN YOLCULUĞU

Elemanlar	Nine - Dede	Ebeveynlerimiz	Biz
Yaşam - yer şartları	ev	daire	daire
Ailenin üye sayısı	7	4	4
Besin	pide, fasülye, pirinç	et, hamurdan yapılan yemekler	pizza, hamburger
Giyim	kostümler, gömlekler	cinsler (kot pantolon), mintanlar pantolonlar	kısa etekler atletler, cinsler (kot pantolon)
Eğitim	orta eğitim	orta eğitim	yüksek eğitim
Serbest zaman	örnek	çok seyrek serbest zamanları vardır	müzik dinleme diskolarda eğlenmek
Tatil	seyrek	her yıl	Havai adasına gitmeyi planlaştırıyorum
Bayramların kutlanması	Ramazan, Bayram, Kurban Bayram	Ramazan, Bayram, Kurban Bayram	geleneklere dikkat ediyoruz
Vaftiz etmeler, düğünler	geleneksel, eski adetlere göre	geleneksel, küçük değişmelerle	adetlere önem vermeyerek, en çağdaş
Değerler	daha ihtiyarlara saygılı olma	eğitim ihtiyarlara saygılı olma	eğitim modern giyim
İhtiyaçlar	evde huzur olma iyi aile	evde huzur olma iyi aile	telefonlar bilgisayarlar
İstek	evde huzur olma besin	eğitim çalışma yeri	eğitim lüks otomobiller

"Üç Neslin Kültürel Zaman Yolculuğu"ndan Arnavut dilinde eğitim gören öğrenci grubu çalışmalarından örnek

ÜÇ NESLİN KÜLTÜREL ZAMAN YOLCULUĞU

Elemanlar	Nine - Dede	Bizim Ebeveynler	Biz
Yaşam - yer şartları	ev	daire	daire
Ailenin üye sayısı	5	4	4
Besin	pide manca fasülye	taze fasülye balık	ispanak deniz besini
Giyim	kostümler fıstanlar	fıstanlar gömlekler	Spor giyimi (atlet, cins)
Eğitim	orta eğitim	yüksek eğitim	yüksek eğitim
Serbest zaman	çok	az	az
Tatil	seyrek	kimi kez göl ve denize gidemişler	San Fransisko, Havai'ye gitmeyi planlıyorum
Bayramların kutlanması	geleneksel bayramlar:çok misafirlerle birlikte, Paskalya, Noel Bayramı, Yeni Evliler kutlamaları	daha çağdaş bir şekilde kutlanır: Paskalye, Noel Bayramı, Aziz Atanas	daha çağdaş bir şekilde ve daha az misafirlerle şu bayramları kutlardım: Noel Bayramı, Paskalya, Aziz Atanas, Aziz Nikola
Vaftiz etme, düğünler	eski adetlerle düğünler, kiliselerde vaftiz etmeler	yeni adetlere göre düğünler, kilisede vaftiz etmeler	Baham adalarında düğün yapmayı planlıyorum
Değerler	daha ihtiyarlara saygılı olma	ihtiyarlara karşı saygı	ebeveynlerime karşı saygılı olama
İhtiyaçlar	besin dinlenme TV-program	besin TV-program bilgisayar	sağlıklı besin bilgisayar internet
İstek	iyi terbiye ve aile kurma	iyi aile ilişkilerini hayatta tutma	yüksek eğitimimi bütünlüm ve eğitime devam etmek

"Üç Neslin Kültürel Zaman Yolculuğu"ndan Makedon dilinde eğitim gören öğrenci grubu çalışmalarından örnek

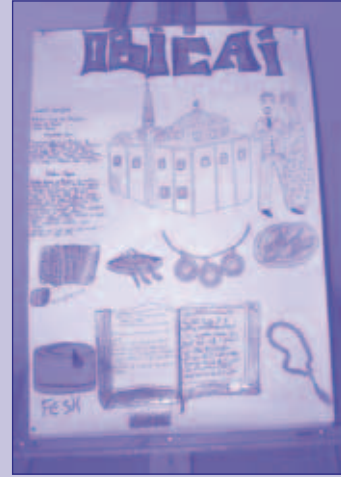
MAKEDONYA'DA YAŞAYAN ETNİK BİRLİKLERİN DİN, BESİN VE KÜLTÜRÜ İÇİN PORTFOLYONUN YAPILMASI

Çalışma teknikleri: grup çalışması, malûmatların toplanması ve incelenmesi

Milli mensubiyetine bağımsız olarak her sınıf, kendi etnik birlik hayatından üç eleman hakkında portfolyo yapabilirler: din, besin ve kültür. Bu portfolyoyu yapmak için öğrencilere üç büyük boş kağıt, resimler, yazılı metinler, yapıştırıcı ve tükenmez kalem gerekir.

Her panoda yazı, resimler (çizilmiş resimler, dergilerden alınmışlar) ve diğer araçların yardımıyla etnik birliğin hayatından bir bölüm sunulur.

- **Din** (inanç, kutsal kitaplar, kutsal yerler, adetler, bayramlar)
- **Besin** (geleneksel milli yemekler, hergünkü, bayram yemekleri, pasta-tatlılar, kışlık yemekler)
- **Kültür** (yazarlar, aktörler, sanatçılar, gazeteciler, bilim adamları)

Grupta, belirli alan hakkında olan bilgilerine ve isteğine göre çalışma görevlerini grup üyeleri aralarında ayırabilirler.

Portfolyo yapıldıktan sonra, her sınıf diğer bir sınıf önünde farklı etnik gruba ait öğrencilere sergileme hazırlaması gerekir. Böylece öğrenciler diğer etnik birliklerin hayatlarından bu elemanlar hakkında daha fazla bilgi edinme imkânına sahip olacaklar.

İHTİLAFI İŞBİRLİKLE DEĞİŞTİRELİM

Çalışma teknikleri: çift çalışma, resime göre metin yazma

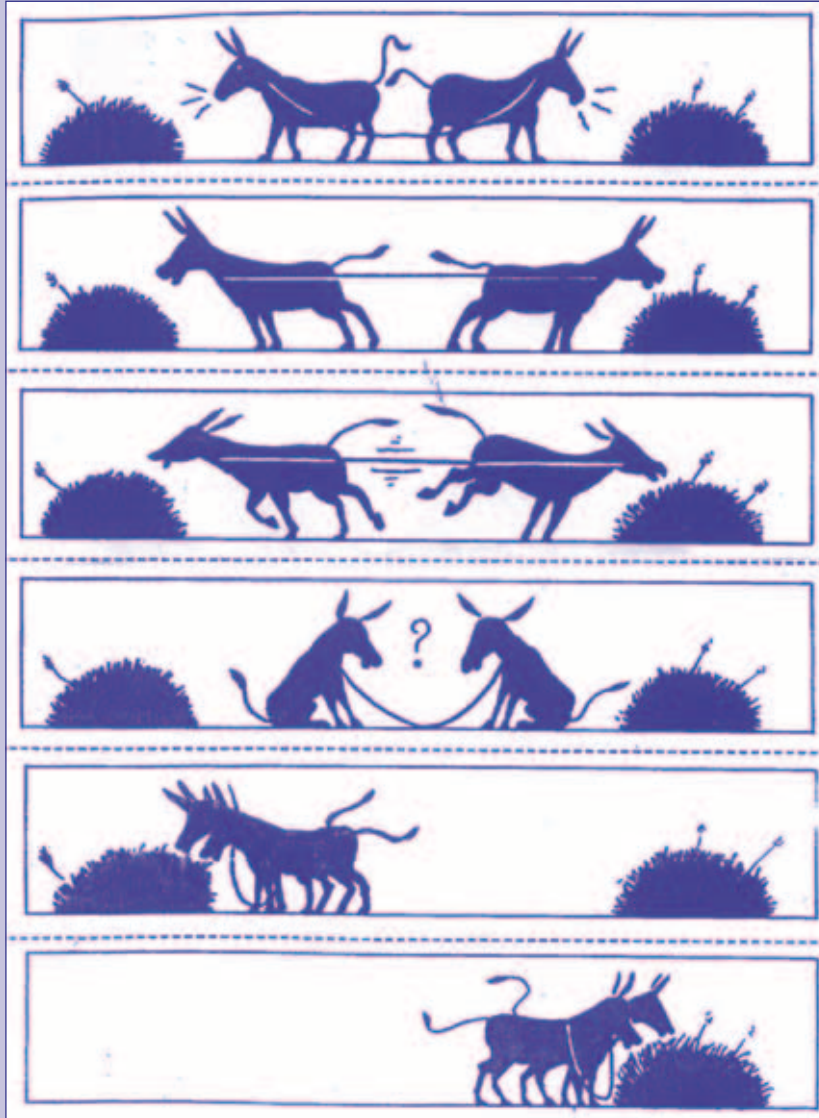
Bu etkinlik, hazırlık yılından IV. sınıf öğrencilerle gerçekleştirilebilir. Sadece öğrencilere verilecek sorular, onların yaş (sınıf) seviyesine göre uyarlanmalıdır.

Sınıf öğrencilerinden çift gruplar kurulur. Her çiftte, „Kurnaz Eşekler” hikâyesinin resimlerinden kompozisyon açısından karışık altı bölüm verilir. Çiftler ilkönce olayların gelişimi açısından resimleri mantıksal olarak sıralamaları gerekir, ondan sonra aşağıda verilen sorulara uygun olarak hikâye kurmalıdırlar:

- *Eşeklerin nasıl bir sorunu varmış?*
- *Sorunu çözmek için ne yapmışlar?*
- *Başarıya ulaşmışlar mı? Neden başaramamışlar?*
- *Sorunu nasıl çözmüşler?*
- *İki eşek istediklerine ulaşmışlar mı?*

Birkaç öğrenci yazdıklarını okurlar, ondan sonra beraberce aralarında tartışır ve sonunda ihtilaf iki tarafın sorun olduğuna karar verirler, sorunu çözmek için beraberce emek harcayarak işbirlik yapmakla halledilebilir.

"Kurnaz Eşekler" hikâyeden resimlerin kompozisyonu

2.2 ÖĞRETİM DIŞI ÖĞRENİM - EĞİTİM FAALİYETLER İÇERİSİNDE GERÇEKLEŞEN İÇERİKLER

Karma etnik öğrencilerle okullarda “Etnik Gruplar Arası Komünikasyon ve İşbirlik” projesine katılan öğretmenler, yani okul ekipleri, öğretim dışı öğrenim-eğitim faaliyetlerinde birçok etkinlik ve ders çalışmaları gerçekleştirdiler. Etkinlikleri en fazla interdisiplin olarak (iki veya fazla sek-siyon ya da alan) gerçekleştirdiler.

2.2.1 BİLGİLERİN GELİŞİMİ İÇİN SERBEST ETKİNLİKLER: EDEBİYAT, GAZETECİLİK, DİL, FOTOĞRAFİ SEKSİYONU VE GENÇ ENFORMATİKÇİLER

Farklı milliyetten yazarlarla görüşme

“İnsanlar idraktan önce, duyguların varlığıdır. Bundan dolayı batıl itikat-ların etkisi altın-dadırlar, gurur ve benlikle dolu...”

Edebiyat ve gazetecilik seksiyonunda üye olan öğrenciler Makedon ve Arnavut milliyetine mensup olan yazarlarla görüşme örgütlediler, Pero Mile-nkovski ve Puntkoriye Ziba-Muça ile. Gazetecilik seksiyonun üyeleri sorular hazırlayarak, yazarlara teşvik, yaratıcılık, kabiliyet, onların edebi yaratıcılı-ğıyla ilgili sorular sordular. Yazarlar ise, kendi eserlerini anadilleri üzere öğ-rencilere tanıttılar. Kendileri için, yazdıkları ilk eserleri hakkında, yazıya karşı duydukları sevgi üzerine söz ettiler.

Bu görüşme olumlu bir arkadaşlık görüşmesine döndü. Sonunda şu sonuçlara varıldı: sevgi, alinyazı, acı, ayrılık, doğa vb. Kendi şairlik yeteneğıyle, kendi anadilleri üzere şairaneliğı hepsi-nin anlayabileceğı bir şekilde ifade ettiler.

Öğrenciler yazım ustalığı hakkında so-ru sordular, kendi eserlerini şairlere oku-dular ve aynıları için şairlerden düşünce istediler.

Makedon ve Türk Geleneksel Yemeklerin Reçete Defteri

*„Düşmanlığı rüzgar
silmek için kum üzere
yazın, dostluk daima
yazılı kalmak için, taş
üzerinde yazın.”*

Bu etkinliğin gerçekleşmesi için öğrenciler, öğretmenler, veliler, dil seksiyonu temsilcileri, genç enformatikçiler ve fotoğraf seksiyonundan temsilciler katıldılar.

Makedon ve Türk milliyetine mensup olan öğrenciler Makedon ve Türk geleneksel yemeklerin reçetelerini topladılar. Topladıkları reçetelerden en eski ve en tipik reçeteleri seçerek, onlardan reçete defteri hazırladılar.

Dil seksiyonundan öğrenciler sorumlu öğretmenleriyle birlikte metinleri Makedon ve Türk dili açısından gözden geçirdiler.

Fotoğraf seksiyonundan öğrenciler ise hazırlanmış yemekleri resime çektiler ve reçete defteri için resim seçimi yaptılar.

Genç enformatikçiler metini bilgisayara geçirerek, **Geleneksel Milli Yemeklerin Reçete Defterini** hazırladılar.

БАНИЦА

- ◆ 500 гр. корн
- ◆ 300 гр. сирене
- ◆ 250 мл. кисело млеко
- ◆ 1 чаша млеко за јадене
- ◆ 3 јајца

Приготвување :
Јадената кисело млеко и млеко за јадене ги мешаваме. Секоја кора ја ширекуваме со филит и врз него ставаме сирене. Постапката ја повторуваме додека корите не свършат. Готовата банница се става да се пече околу 30 мин. на 250 С.

PIDE

- ◆ 500 g yufka
- ◆ 300 g peynir
- ◆ 250 g yoğurt
- ◆ 1 bardak zeytinyağı
- ◆ 3 adet yumurta

HAZIRLAMAK:
Yumurtu, yoğurt ve zeytinyağı derin bir kapta karıştırın. Her yufkadan üzerine hamur ve peynir atınız. Pideyi 250 derecelik fırında 30 dakika pişirin.

2.2.2 SERBEST KÜLTÜREL SANAT ETKİNLİKLER: RESİM VE FOLKLOR SEKSİYONU

„Kendin için yaşamak istersen,
diğerleri için yaşa.”

Resim Seksiyonu

Bu seksiyon, farklı milliyetden mensup olan öğrencilerden oluşmuştur. Farklı resim tekniklerin kullanımıyla çizilmiş resim olarak halk müzik enstrümanları, geleneksel ev eşyaları ve etnik birliklerin halk giysileri gösterildi. Ondan sonra kilden nesnelere yapıldı ve etnik birliğe ait olan folklor elemanlarını resimlerle süslediler.

Öğrenciler bu etkinlikler aracılığıyla yakından birbirlerini tanıdılar, iletişim kurdular ve işbirliğinin yanısıra, her milli kültürün renk ve süsü (bezyinatı) hakkında bilgi edindiler.

Eserler okul hollerinin duvarlarında kendi yerini buldular, böylece okulun estetiğine katkı sundular. Aynı öyle okuldaki resim seksiyonunun öğrencileri okul avlusunda bulunan bantları ve duvarları boyaladılar.

Folklor seksiyonu

Folklor seksiyonuna katılan öğrencilerin etkinlikleri, etnik birliklerin halk oyunlarını öğrenmesinden oluşuyordu. Bu seksiyon ayrı olarak iki grup öğrencilerle birlikte çalışıyordu. Birinci grubu I.-IV. sınıf öğrencileri ve V.-VIII sınıf öğrencileri ikinci grubu oluşturuyordu. Öğrenciler hoptan-toptan, penbe gibi oyunları öğrendiler.

Ebeveynler önünde halk oyunlarının sergilenmesi, halk giysileriyle gerçekleşti.

Öğrenciler halk oyunlarını öğrendikleri sırada, her oyun hakkında hem de oyun esnasında hareketlerin neyi ifade ettiği üzere fazla bilgi edindiler.

2.2.3 ÇALIŞMA-ÜRETİM SERBEST ETKİNLİKLERİ ZANAT - SANAYİ TÜRÜNDEN

„Çalışma için zaman bul, çünkü çalışmak başarı getirir.“

Bu grup etkinlikler birçok alanlarda etnik arası iletişim ve işbirliğin gelişmesi olanağını sağladığına rağmen, öğrenciler sadece kilden süslü nesnelere ve onların üzerine folklor motifleri çizmelerini seçtiler. I-IV sınıf öğrencileri, farklı şekilde hamurdan gerdanlar da yaptılar.

İşlenilmiş nesnelere, ebeveynlere sergilendi ve belirli miktar karşılığı için satışı verildi. Satıştan toplanan parayla çalışma için malzeme temin edildi. Böyle etkinliklerle öğrenciler çalışarak aralarında arkadaşlık ettiler, fikir değişimi yaptılar, aralarındaki işbirliği geliştirdiler.

ÜRETİM VE DİĞER TOPLUMSAL - YARARLI ÇALIŞMA

"Samimi dost,
akrabadan daha iyidir."

3.1 YER ALANIN ESTETİK BAKIMINDAN DÜZELTİLMESİ, OKUL HOLLERİ VE AVLUSUNUN SÜSLENMESİ

Öğrenciler okul holleri ve avlusunu resim ve çiçekçilik seksiyonun işbirlik yapmakla süslediler.

Yarattıkları resimlerle okul hollerini süslediler, toplanan geleneksel ev nesneleriyle özel bir oturma yeri (milli özelliklerle) hazırladılar.

Etnik birliklerden geleneksel ev nesneleri toplanarak ve özel bir milli odada yerleştirildi. Böylelikle öğrenciler kültürlerine ait nesnelere benzerlik ve farklılıklarını kavramış oldular.

4.1 AİLEYLE İŞBİRLİK***Milli yemek sergilemesinin örgütlenmesi ve gerçekleşmesi***

Ebeveynler „Geleneksel Milli Yemekler İçin Reçete Defteri”nin hazırlanmasında aktif olarak katıldılar. Onlar, kendi çocuklarına reçeteler söylüyorlardı, ondan sonra gönüllü olarak, kişisel seçimine göre, birer milli yemek hazırladılar. Hazırladıkları yemekleri ebeveynler projenin tanıtımında sergilediler. Manifestasyona çok sayıda konuklar katıldılar: okul heyeti üyeleri, veliler, öğretmenler, yerel birlik temsilcileri ve medya.

Bu etkinliğin örgütleme ve gerçekleşmesinde Makedon ve Türk anneleri işbirlik yaparak aralarındaki dostluğu geliştirdiler ve sofranın daha zengin yemeklerle olması için anlaşıyorlardı.

Farklı etnik mensubiyete ait ailelerin ziyareti

Öğrenci grupları aile ziyareti yaptılar. Makedon asıllı öğrenciler Arnavut milliyetine mensup ailelerin ziyaretini, Arnavut asıllı öğrenciler ise Makedon milliyetine mensup ailelerin ziyaretine bulundular. Ziyaretin yapılmasından önce, ciddi bir hazırlık yapıldı. Öğretmenler, ev sahiplerine-ebeveynlere hangi sorulara ve nasıl cevap vermek gerektiğini açıkladılar. Öğrenciler ise, öğretmenleriyle birlikte yürütülecek konuşma için sorular hazırladılar. Öğrenciler, komşuların hayat-

ları, kutladıkları bayramları, neden ve nasıl kutlamalar yapıldığını, hazırladıkları yemekler için ve hangi bayramda hangi yemeğin hazırladıkları üzere sorular sordular.

Ziyaretler, önemli dinni bayramların döneminde, Hristiyanların Paskalya Bayramı, Müslümanlar'da Ramazan Bayram ve Kurban Bayram esnasında gerçekleşti. Böylece öğrencilere misafir görevinde olma imkânı sağlandı, aynı öyle bayram havası hissedebildi.

MAKEDON AİLESİNE ZİYARET

Etnik gruplar arasındaki işbirlik için projemizin etkinliklerimizi gerçekleyerek, bir Makedon ailesinin de ziyaretine gitmek kararını aldık. Böylelikle bir Makedon ailesinin dinni inancı ve gelenekleri hakkında bilgi edineceğiz. Soracağımız soruları önceden hazırladık ve sıraya ilk gelen soru, arkadaşları ve komşularıyla ilgili dostluğuuydu. Onlar bizlere çok kısa cevap verdiler: "İnsanları ne etnik gruba ne de dinni inancına göre ayırmak istemiyoruz. Onlarla gidip gelmemizin ve dostluğumuzun olmasını istiyoruz." Aldığımız cevap memnun edici ve aynı zamanda bizlere öğüt vericiydi. Bizleri onların adetleri, onlar ise bayramları, adetleri hakkında bizlere anlatıyorlardı. Bu durumda Paskalya için boyaladıkları yumurtaların kırmızı renginin sembolünü de öğrendik. Bu renk, İsa'nın aktığı kanını sembolize ediyordu. Bayramlar hakkında bizlere çok şeyler anlattılar, en önemlileri arasında Paskalya ve Noel Bayramı'nı vurguladılar. Aynı öyle geleneksel yemekler hakkında da bizlere bilgi verdiler. Bu yemekler içerisinde, kullanılan farklı et, her türlü salata olduğunu ve en önemlisi sofranın zengin olmasını belirttiler. Adetlere geldiğimizde, onların söylemelerine göre, farklı yaşam yerlerinde, farklı adetlerin olduğunu ve bugün de onlara karşı saygı gösterildiğini söylediler.

Makedon ailesinin hayatı, gelenek ve adetleri hakkında öğrendiklerimizden çok memnunduk, aynı öyle Paskalya Bayramı için hepimize hediye olarak birer yumurta verdiklerinden dolayı çok sevindik.

ARNAVUT AİLESİNİN ZİYARETİ

Programımızın bir bölümünde Arnavut ailesinin ziyareti de vardı. Ziyaretin amacı, Arnavutlar'ın bayramları, düğünleri, adetleri hakkında daha fazla bilgi edinmemizdi. Normal ki soracağımız soruları, önceden hazırlamıştık. Konuşmamız şu şekilde gelişti:

Soru: Aileniz kaç üyeden oluşur?

Cevap: Biz dört üyelik aileyiz ve yaşadığımız dairede aynı öyle ebeveynlerim de yaşamaktadır.

Soru: Diğer etnik gruplara mensup olan komşularınızla ilişkileriniz nasıldır?

Cevap: Burada hepimiz huzur ve birlikte yaşamaktayız, komşular olarak aralarımızda hiçbir fark ve anlaşmazlık yoktur.

Soru: Sizin bayramlarınız ve geleneksel yemekleriniz hakkında bizlere daha ayrıntılı bilgi verebilir misiniz?

Cevap: Bizim üç dinni bayramımız vardır, onlar da: Ramazan, Kurban Bayram ve Şeker Bayramıdır. Hem Kurban hem de Şeker Bayramı'nda genelde baklava yaparız. O zaman kadınlar sabahleyin erken kalkarak ekmek ve benzeri şeyler hazırlarlar. Erkekler de aynı öyle erken kalkarlar ve camiye namaz kılmalarına giderler.

Soru: Düğünleriniz nasıl örgütlenip gerçekleşir ve eski geleneklere dikkat eder misiniz?

Cevap: Bu hakikatten çok ilginç bir sorudur ve bu soru üzerine uzun uzadıya konuşulabilir. Bizim düğünlerimizde çok ilginç adetler vardır, fakat bugünkü genç nesiller eski adet ve geleneklere pek çok önem göstermezler. Köylerde geleneksel adetlere dikkat edilir.

Konuşmamızın sonunda, aldığımız cevaplardan ve öğrendiğimiz Arnavut adet ile geleneklerden ve onların bayramları, düğünleri ve bizi ilgilendiren Arnavut ailesinin hayatı hakkında bilgilerden memnunduk.

4.2 DİĞER ÖRGÜTLERLE OKULUN İSBİRLİĞİ

„Goçe Delçev” kışlarının ziyareti – Özel Kuvvetler Birliği

Özel kuvvetler birliğin ziyareti, karma etnik gruplardan oluştuğu için ziyaret edildi. Ziyareti okulun müdürü ve kışlarının görevlisi örgütlediler.

Öğrencilere, askerlerin özel şartlar altında yaşadıkları hayatları hakkında film gösterildi. Aynen, devletin savunması, verilen ödevlerin gerçekleşmesinde din ve etnik mensubiyetin hiçbir engel olmadığını da gördüler.

SONUÇ

Broşürün bu sayfalarında “Karma Etnik Okullarda Öğrencilerin Arasında İşbirlik ve İletişim” projesine katılan okullardan öğrencilerin etkinliklerini sunduk. Çalıştığımız gruplarla söz ettiğimiz amaçları gerçekleştirdik. Makedonya’da etnik birlikler arasında hoşgörü ve daimi işbirlik ve iletişimin olması için, uzun zaman, azımlı ve daima ilkokul öğrencileriyle her imkânı istifade ederek okulda öğrenim-eğitim çalışmalarının her safhasında söz ettiğimiz noktalar üzerine çalışmamız gerekir.

Sadece proje çalışmaları sürdüğü sırada eğer etkinlikler gerçekleşmiş olursa, o zaman kısa vadeli neticeler olacak. Fakat bu gibi etkinlikler sıralı gerçekleşirse, o zaman neticeler daimi ve etkili olacaktır.

Böyle bir yayımla, karma etnik birliklerden oluşan okulları teşvik ve teklif ettiğimiz etkinliklerin gerçekleştirmelerini istiyoruz.

Etkinlik açıklamaların çoğunu okul ekiplerinin izahatlarından (raporlarından) ele aldık. Böylece etkinlikler daha yakın, daha etkili olacağı kanısındayız.

Yayımımızın devamında öğrencilerinizle öğrenim dışı etkinliklerinizi gerçekleştirdiğiniz zaman kullanabileceğiniz Etkinlikler listesini sizlere sunuyoruz:

ETKİNLİKLER LİSTESİ

- Okulunuzda etnik birlikler beraberliğini sembolize edilen **okul sembolün (amblemin)** hazırlanması.
- Okulunuzda etnik birlikler arası beraberliğini sembolize edilen **okul plaketin (posterin)** hazırlanması.
- Halk oyunların adı ve sembolüğü için açıklama yapmakla **farklı etnik birliklerin halk oyunlarını** öğrenmek.
- Geleneksel halk giysi ve ev nesneleriyle **okul hollerinde katlar** hazırlamak.
- **Geleneksel milli yemeklerle broşür** hazırlamak.
- **Geleneksel milli yemekelerin sergilemesini** örgütlemek.
- **El işlerin sergilemesini** hazırlamak.
- Farklı etnik birliklerin bayramlar kutlanmasında **öğrenciler ev ziyaretini yapmak**. Bu ziyaretler bayram kutlamaların, kimi adetler, teşebbüslerin açıklamalarıyla yapılsın.
- **Dinni yerlerin ziyareti** ve uygun din temsilcisiyle konuşma yürütmek. Ziyaret esnasında din yerin sembolizasyonu, mimarisi gibi bölümleri açıklamak.
- **Din yerlerden portfolyo defteri** hazırlansın. Portfolyo defterinde yaşadıkların yerin yakınlığında bulunan Hristiyan ve İslam dinni anıtlar da yer alsın.

İÇİNDEKİLER

Giriş	3
1. Etnik Birlikler Arası Hoşgörünün Daha İyi Kavranması İçin Bilinmesi Gereken Kavramlar	5
2. Farklı Etnik Gruplarla Karma Okul, Etnik Grupları Arası Komünikasyon ve İşbirliğin Öğrenilmesi İçin Çalışma Dersidir	7
2.1 Sınıf dersinde gerçekleşen içerikler	7
2.2 Öğretim Dışı Öğrenim-Eğitim Faaliyetler İçerisinde Gerçekleşen İçerikler	20
2.2.1 Bilgilerin gelişimi için serbest etkinlikler: edebiyat, gazetecilik, dil, fotoğrafı seksiyonu ve genç enformatikçiler	20
2.2.2 Serbest kültürel sanat etkinlikler: Resim ve folklor seksiyonu	22
2.2.3 Zanat - Sanayi türünden çalışma-üretim serbest etkinlikleri	23
3. Üretim ve Diğer Toplumsal - Yararlı Çalışma	24
3.1 Yer alanın estetik bakımından düzeltilmesi, okul holleri ve avlusunun süslenmesi	24
4. Yerel Birlikle Okulun İşbirliği	25
4.1 Aileyle işbirlik	25
4.2 Diğer örgütlerle okulun işbirliği	28
Sonuç	29

Yayınlayan:
Vatandaş Eğitimi için Makedon Merkezi (VEMM)
Sok. "29 Noemvri" 4-B/1
1000 Üsküp

***KARMA ETNİK GRUPLARDAN OLUŞAN OKUL -
ETNİK GRUPLARIN ARASINDAKİ İLETİŞİM VE İŞBİRLİĞİN
ÖĞRENİLME VE GELİŞME ÇALIŞMA DERSİ***

Son gözden geçiren:
Aktan Ago

Grafiksel dizayn:
Bilyana Mihaylovska

Tiraj:
130 Adet

